

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΖΠΣΠ-Δ4	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Δ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Ι		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	6	6	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Τεχνικές & υλικά ζωγραφικής, χαρακτηριστικής και εκμαγείων		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (στην Αγγλική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://openclass.teilar.gr/courses/DDE114/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Ο απώτερος σκοπός του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της επιδεξιότητας των φοιτητών και η δημιουργία μίας σφαιρικής γνώσης για το διδάσκον αντικείμενο, ικανό να δημιουργήσει ένα υπόβαθρο γνώσεων και να προσφέρει εφόδια σε ένα μελλοντικό, συντηρητή, μελετητή ή επιμελητή συλλογής ζωγραφικών έργων. Γνωρίζοντας τον τρόπο κατασκευής τότε η διατήρηση ή συντήρηση τους αυτομάτως γίνεται πιο κατανοητή.

Το θεωρητικό & πρακτικό μέρος του μαθήματος συνδυάζεται με την πρακτική εκπαίδευση και εργαστηριακή κατάρτιση των στην κατασκευή αντιγράφου (πίνακα). Παραδοσιακά & σύγχρονα κατασκευαστικά υλικά θα παρουσιαστούν προς σύγκριση των ιδιοτήτων τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο σπουδαστής/ τρια θα είναι σε θέση να:

- Έχει κατανοήσει τους βασικούς τρόπους διατήρησης των ζωγραφικών έργων πάνω σε ύφασμα,
- Έχει γνώση για τους παράγοντες φθοράς, την ταυτοποίησή τους και την καταγραφή τους,
- Έχει γνωρίσει τους τρόπους καταγραφής και τεκμηρίωσης των ζωγραφικών έργων,
- Έχει κατανοήσει τις παλαιότερες επεμβάσεις (επιζωγραφίσεις, κ.α.) πάνω στα ζωγραφικά έργα και την ηθική πάνω στην συντήρηση,
- Έχει κατανοήσει τους τρόπους ανάλυσης των κατασκευαστικών υλικών με την χρήση φυσικοχημικών τεχνικών,
- Έχει γνώση του βασικού εξοπλισμού και των τεχνικών επεμβατικών μεθόδων στην συντήρηση ζωγραφικών έργων
- Συνεργαστεί με τους συμφοιτητές του για να παρουσιάσουν μελέτη σε μια περίπτωση έργων ή συλλογής που περιλαμβάνει την έκθεση, αποθήκευση ή μεταφορά ζωγραφικών έργων (case studies).

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική Εργασία ή *power point* παρουσίαση

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι σχετικό με όλες τις πτυχές της διατήρησης της ζωγραφικής και πώς αυτό τοποθετείται στο ευρύτερο πλαίσιο της προσέγγισης ενός ζωγραφικού έργου. Στο μάθημα οι φοιτητές/τριες θα εισαχθούν στις βασικές τεχνικές επεμβατικής και προληπτικής συντήρησης ζωγραφικών έργων σε μουσεία.

Η συντήρηση ζωγραφικών έργων Ι δίνει τις βάσεις και την πρακτική ικανότητα για την εμπάθυνση του φοιτητή σε πιο εξειδικευμένες επεμβάσεις.

Μαθήματα και διαλέξεις καλύπτουν τα ακόλουθα θέματα: Ιστορική αναδρομή τεχνικών και υλικών που έχουν χρησιμοποιήσει οι εικαστικοί. Κατασκευή αντιγράφου με λάδι, ακρυλικό, τέμπερα ή αυγοτέμπερα. Εισαγωγή στην υγιεινή και προστασία μέσα στο εργαστήριο.

Παρουσίαση των παραγόντων φθοράς ενός ζωγραφικού έργου. Χρήση φυσικοχημικών αναλύσεων πριν την συντήρηση.

Τεχνικές μηχανικού καθαρισμού, σπλισμού ζωγραφικής επιφάνειας (*facing*), επιτεδοποίησης και χημικού καθαρισμού. Βασικές τεχνικές και υλικά φοδραρίσματος. Τέλος, τεχνικές και υλικά μεταφοράς πινάκων.

Στο συγκεκριμένο μάθημα οι φοιτητές θα λάβουν βασικές γνώσεις βάση των σημερινών προδιαγραφών συντήρησης και μουσειολογίας.

Το μάθημα ολοκληρώνεται με την επίσκεψη των φοιτητών σε συλλογή ή γκαλερί.

Συνοπτικά τα περιεχόμενα:

- I. Δειγματοληψία (τρόποι και υλικά),
- II. Φυσικοχημικές τεχνικές ανάλυσης κατασκευαστικών υλικών (X-Rays, XRF, GCMS, Raman, FTIR, Infrared & Ultraviolet photography),
- III. Τεχνικές καταγραφής και τεκμηρίωσης (δελτίο συντήρησης, τεχνικές φωτισμού κ.α.),
- IV. Εισαγωγή στην υγιεινή και ασφάλεια εργαστηρίου,
- V. Κατασκευή αντιγράφου ζωγραφικού πίνακα με διαφορετικά κατασκευαστικά υλικά και συνδετικά (αυγοτέμπερα, λάδι, ακρυλικό κ.α.),
- VI. Τεχνικές και υλικά στερέωσης ζωγραφικής και προετοιμασίας,
- VII. Τεχνικές και υλικά σπλισμού ζωγρ. επιφάνειας (*facing*),
- VIII. Τεχνικές και υλικά επιφανειακού μηχανικού καθαρισμού,
- IX. Τρόποι ύγρυνσης και επιτεδοποίησης,
- X. Τεχνικές χημικού καθαρισμού (διάγραμμα Teas),
- XI. Βασικές τεχνικές φοδραρίσματος,
- XII. Βασικές τεχνικές μεταφοράς και προληπτικής συντήρησης.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Στην τάξη</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p>	<p>Δραστηριότητα</p> <p>Διαλέξεις</p> <p>Ασκήσεις Πράξης που εστιάζουν στην εφαρμογή μεθοδολογιών και ανάλυση μελετών περίπτωσης σε μικρότερες ομάδες φοιτητών</p> <p>Ομαδική Εργασία σε</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p> <p>50</p> <p>30</p> <p>20</p>

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>μελέτη περίπτωσης. Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης έργου</p>	
	<p>Εκπαιδευτική εκδρομή / Μικρές ατομικές εργασίες εξάσκησης</p>	10
	<p>Αυτοτελής Μελέτη</p>	40
	<p>Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)</p>	150
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>		
<p>I. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής - Ανάλυση επεμβάσεων συντήρησης, ηθικών ερωτημάτων ή γενικών σκοπών στην συντήρηση υφάσματος - Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας <p>II. Κατάθεση γραπτής εργασίας (40%)</p> <p>III. Αξιολόγηση συντηρημένου έργου (εργαστήριο)</p>		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Berger, G.A 1978. *Consolidation of Delaminating Painting*. Preprints to the ICOM Meeting in Zagreb.
- Berger, G.A 1990. More Unconventional Treatment for Unconventional Art. *Studies in Conservation*, (20), p 1.
- Berger, G and Russell. W. 2000. *Conservation of Paintings: Research and Innovations*. London: Archetype.
- Burgess, D. 1990. *Chemicals Science and Conservation, Dimensions of Science*. London: Thompson, J.J, Macmillian Education.
- Buck, D.R 1972. Some Applications of Rheology to the Treatment of Panel Paintings. *IIC Studies in Conservation* (17), pp 1-11.
- Δουλγερίδης, Μ. 1987. Ζωγραφική σε Ύφασμα και η Συντήρησή της. Περιοδικό *Αρχαιολογία & Τέχνες*, Τεύχος, 22, σελ. 59-61.
- Δουλγερίδης, Μ. 1987. Το Πρόβλημα Αυθεντικότητας των Πινάκων. Περιοδικό *Αρχαιολογία & Τέχνες*, Τεύχος 23, σελ.70-73.
- Hedley, G 1980. Solubility Parameters and Varnish Removal: a survey and references. *The Conservator*. (4), pp 12-18.
- Καρύδης, Χ. 2001. Προληπτική Συντήρηση Πινάκων. Περιοδικό *Corpus*, 33, σελ. 73-75.
- Thomson, D. 1998. *Οι τεχνικές και τα υλικά της μεσαιωνικής ζωγραφικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Αρμός.